

له په یوه ند به (تعدیل) کردنی یاسای (غسل العار) دوه چهند پرسیارو، چهند سه رنجیک !!

که ژان حمه رشید

kazhalh@yahoo.com

له م ماوه یه دا په رله مانی حکومه ته که ی (پارتی دیموکراتی کوردستان) له هه و لیر بریاری داوه له سه ر گورینی یاسای (غسل العار) ی ژماره (۱۱۱) مادده ی (۴۰۶) ی (قانون العقوبات) ی عیراقی . گورینه که واته چاکسازیه که ، که گوايه له به ر ژوه ونندی ژناندا کراوه به م شیوه یه یه (پیاو نابیت به ده لیلی نه خلاقه راسته و خو ژن بکوژنت ، به لام نه نجامدانی (سیکس) هه ر تاوانه و سزاکه ی له یاسادا (۶) مانگ ده بیت .

سه ر هتا پرسیار نه ویه نایا (PDK) چو ن و به چ شیوه یه که نه یه ویت نه م تجربه یه عملی کاته وه ؟ نایا ناماده یه به زو ترین کات نه م بریاره بخاته ده ستوری کاری محاکمه کانه وه و به خه لکی کوردستان بلن ژنان به به هانه ی ناموسی و نه خلاقه تیرور مه که ن (مه کوژن) ؟ یا خود نه م راگه یاننده تاماوه یه کی زور ماطلة æ بینه و به رهی پینه کریته و سه ر نه نام به چهند سالیکی تر یان به ناینده یه کی نادیار نه سپیرد ریت ، یان هه ر نه و هتا له بیر نه چنده وه و له سه ر کاغه ز توژی لی نه نیشیت و نه چنده نه و نه رشیفانه وه که چنده ن بریاری له م بابه تانه ی تیا هه لگراون ؟

له م باره یه وه هه لبه ته خه لکی کوردستان ته جره به ی له م بابه ته یان هه یه له گه ل هه ردوو حزبی حاکم له کوردستان (PDK ، PUK) بویه نه توانم بلیم نه م بیتمانه یه ته نه ا هی من نیه به لکو نه مه بی باوه ری و بیتمانه یی زورترین به شی خه لکی کوردستانه ! هه ردوو حزبی حاکم وه عد و به لینیان زوردا به خه لکی کوردستان که هیچیان بستیک بری نه کرده . نه و کارانه ی نه وان ته نه ا جوره ته فهدانیکه فریو کارانه بووه که له ژیر زهخت و فشاری مه دده نیه ته و رادیکالیزمی کومه لگه ی کوردستان و بزوتنه وه رادیکاله کانداهاتوته نه اراوه . هه روه ا نه م کارانه یان واته نه و به لینه یان بوراگرتنی ناستی ناره زایه تی ژنان و خه لکی رادیکال بووه . نمونه ی نه مه ش زورو به رچاون . بونه مونه سالی پار له لایه ن (PUK) هه ونه م یاسایه به جوړیک بریاری نال و گوړ (تعديل) ی له سه ردرا ، هه روه ا چهند مادده یه کی تر بریاربوو له ده ستوری نالوگوړ پیکردندا بن ، به لام تانیستا هیچ کام له و مادانه هیچ جوړه نالو کوړیکی به خو وه نه بیبویه . نه وان (PDK ، PUK) زور کات وه عدیان داوه به ژنانه ی کوردستان که ریگه له تیروری و وحشیانه و هه موو روژی ژنان بگرن و له م باره یه وه هه نگاو هه لگرن و لیکولینه وه ی یاسایی و وورد له گه ل تیرورستاندا بکه ن و به سزایان بگه یه نن . به لام نه بیبیین له ماوه ی ته مه نی ۱۲ سال له حاکمیه تی نه واندا روژانه ژنان تیرور نه کرین و ده سلات دارانش نه ک هه ر به شوین نه م هه موو تاواناندا نه رویشتون به لکو زور کات یارمه تی ده ربوون له نازاد کردنی تاوانباراندا !! نمونه ی دلته زینی کوشتنی (مه هاباد وجوان) ی خوشکی له لایه ن تاوانبار (ساله موزه لیلی) وه که نه م تاوان باره خو ی کادری پله داری ریزه کانی (PUK) پاشان نازاد کردنی (ساله مزه لی) به م تاوانه چه په له وه ، نه مه دیارترین و زه قترین نمونه یه له م باره یه وه ، ، ، نه مه و به رده وام نه م روداوانه له کوردستان دوباره ده بنه وه له ناوچه کانی هه ردوو ده سلاتی (PDK ، PUK) دا که چی به رده وامیش له بونه و مناسبه به کانیاندا وه عد و به لینی رهنگاو رهنگ به ژنان و خه لکی کوردستان نه دن و خو یان ووتنه ی دووپاتی ده که نه وه . بویه له راستیدا نه وه مه سه له یه کی زور ناسایی یه که خه لکی کوردستان گومان له بریارو به لینه کانی نه م دوو حزبه بکه ن ته نانه ت نه گه ر راگه یه ندرایش بیت !!

له راستیدا نه وه ی که باسم کرد ته نه ا هوکاري بیتمانه یی خه لکی کوردستان نیه به نه حزبی حاکم له کوردستان ، به لکو نه وان له ته جربه ی ۱۲ سال له سایه ی حاکمیه تی هه ردوو حزبی ناوبراودا نه وه یان بوړوشن بوته وه که نه م دوو حزبه هه لگری ته واوی سوننه ته کون و دوا که و نه و کانی کومه ن و زورکات فخر و شانازیان به و سوننه ت و ته قالیده کونانه یانده وه کرده ، نه وان به ناشکرا دژایه تی مه دده نیه ته و پیشکوه تن خوازی بوون ، نه وان به شیوه ی درنده و وه لامی خواسته کانی تری خه لکیان داوه ته وه . نه وان خه لکی رادیکال و به تیا ته تی کومونه کانیان به فاسد و به د ره وشت ناساند و ناوبرد کاتیک ووتیان نابیت ژنان تیرور بکرین ؟! نه وان

له دووا ووتهدا میرانگری هه مان سوننه تو و رفتارو و یاساکانی رژیمی کۆنه په رستی به عسن. له ماوهی ته مه نی حاکمییه تیاندا تانیستا ته نانه ت بچوکترین و ساده ترین یاسایه که له یاساکانی رژیمی به عس له دهسته لاتی نه واندا نه گوراوه و هه لهنه و شهاده ته وه. بویه له نیستاشدا نه وه بو خه لکی کوردستان پرسیاره که چون دهسته لاتیکی له م بابه ته نه م یاسایه هه لده و شهینیته وه؟ پاشان پرسیار نه وه یه نایا تیرورو کوشتنی ژنان به بیانی مه سه له ی ناموس و دیفاع له شه ره ف نه وه ی که له قور نان و شه ریعه تی نیسلامدا پیی نه لین (زی) چون به ری پییه گریته؟ چون گۆرینی یاسای (غسل العار) به و شیوه یه ی بریاری له سه ر دراوه کاریگه ری نه بیته له سه ر به رگرتن به تیرورو کوشتنی ژناندا؟. به کورتی نایا ته نه اگۆرینی (مجردی) نه م یاسایه کی شه که چاره سه ر نه کات؟ به ر به تیروری ژنان ده گریته؟ . . .

یه که م: له پرووی یاسایی وه ، به رای من گۆرینی نه م یاسایه به و شیوه یه ی بریاری له سه ر دراوه ، به بی گۆرینی یان هه لده و شهانه وه ی یاساکانی تری ملحق یان په یوه ندار به ویاسایه وه و به مه سه له یه وه ناتوانیت ده وری جدی هه بیته له چاره سه ری کی شه که دا. بو نمونه وه ختیکی یاسا هه لویستی له به رامبه ر سیکس دا ده گۆریتو به تاوانیکی نه وتو سه یر نه کریت، نه وا بی شه که نه بی هه لویستی له به رامبه ر تیرورستانی نه و مه سه له یه یه له یاسادا بگۆریت. واته نه بی هه لویستی له به رامبه ری توند و تیژتر بیتو سزای قورس تر له م باره یه وه طرح کات تابه و ناسانییه تیرور نه نجام نه دریت که تانیستا هه بوه. به لام به داخه وه تعد یله که ته نها باسی که مکردنه وه ی (تخفیف) ی حوکمی ژنه که ی کردوه له باره ی تیرورکه ر (قاتل) وه ه یج نه وتراوه، که به رای من هه لویستی له به رامبه ر سیکس (زنی)، هه ره ها هه لویستی له به رامبه ر (قاتل) ی ژن له م په یوه نده دا نه توانی به یه که وه مانا په یدا بکات، باسکردنی یاسایه کیان به بی نه ویتز مانای نابیت.

دوه مه: له راستیدا گه ر نه و یاسایه به شیوه یه کی به رنامه داریزراو بو به رگرتن به مه سه له ی تیروری ژنان هه لهنه و شهیته وه یاخود نالوگۆریان به سه ر نه بیته نه وا به و شیوه نیوه ناچله له کۆمه لگه دا جیناکه ویت. نه م یاسایانه وه ک باسکرا هه مان یاساکانی رژیمی به عسن که به سه و ده رگرتن له حیکمه ته باوو کۆنه کانی شریعه تی نیسلامیه وه داریزراون. بیگومان له ماوه ی دریزی زیاتر له (۴۰) سال حوکمی رژیمی به عسداو سه پاند نی نه م یاسایه به سه ر خه لکداو به کاره یانی نه و په ری چه وسانه وه راده ی توند وو تیژی و تو قان دن له م باره یه وه. . . نه مه وای کردوه نه م یاسایه بیته به یاسا و نه ریتیکی باوو زور بلاو له کۆمه لدا. سه رباری نه وه ی که خودی شه ریعه تی نیسلامی هه ر له سه رده می خه لافه ته کانی نیسلامدا تانیستا له م ناوچه یه کاریگه ری جدی داناوه و په گ و ریشه ی دا کوتاوه. بویه نه م یاسایه هه ر نیستا به شیکه له یاساکانی کۆمه لگه و بوته ته عه قلی به شیک ی زور له کۆنه په رستانی کۆمه لگه. بویه به رای من گۆرینی نه م یاسایه تیروانیی ورد تری ده ویت.

سه یر که ن نه گه ر وورد بی نه وه له مه به ستی (تعدیل) هکه یاخود چاکسازیه که نه لیت به تاوانی نه نجامدانی سیکس راسته و خو نه کوژیته، به لکو بد ریت به دادگا و دادگا (۶) مانگ حوکمی بدات. هه لبه ته ژن له زورترین حاله تدا له لایه ن که سی ده ره جه نزیکه وه تیرور ده کریت واته (باوک، میرد، برا. . .) وه به و تاوانه. به پیی گۆرینه گه باوک و براو. . . ده بی که چه که یان ژنه که ی یان خوشک. . . ته سلیمی دادگا بکات و له وی حوکم بد ریت. جا پرسیار نه وه یه بو که سانی کۆنه په رست و ناموس په رست له و کۆمه لگایه دا که چه ندین ساله کونه په رستی په گی تیا داده کوتی و سیکس به تاوانیکی گه وه ره به نیه انه ی شخصیه تی ده زانیت ، چون ده توانیت نه م کاره بکات ؟ بیگومان نه م کاره بو نه وان قورسه و قابیلی تحمل نیه، بویه نه وان هه ر ریگای یه که م ده گرنه وه به ر. نه مه له کاتیکی که یاسا له به رامبه ر بکوژی ژنه وه (قاتل) وه هه لویستی نه گۆرابیت. نه مه و له کاتیکی به پیی نه و یاسایانه ی که نیستا له محکه مه کاندای کاری پی ده کریت ، پیاو به تاوانی کوشتنی ژنه وه تیرنه ده کات به ده لیلی دیفاع له شه ره ف یان له قورسترین حاله تدا به پیی لیکدانه وه ی محاکمه کان و سه یرکردنی مه سه له که وه ک تاوانیکی کوشتن، نه وا چه ند مانگی که نه و په ری ناگاته سالیکی و چه ند مانگ حوکم ده دریت!! سه یری تناقضی نه و تاوانه گه وه یه وه نه و حوکمه !! جا نیتر کابرا چون هه ر ریگای کوشتنه که ناگریته وه به رو له ناو کۆنه په رستانیشدا به ده لیلی دیفاع له شه ره ف و جه ساره ت له م پیناوه دا سه ره برز راگریته؟. پاشان وا گریمان له هه زاران که س که سیک (ژنیکی) به به تاوانی نه نجامدانی سیکس ۶ مانگ حوکم درا ، نه ی پاش نه وه چی؟ نایا نه و ژنه نه توانی له و کۆمه لگه یه دا نازادو سه ره برز بیت ؟ نه و کاته جیگاو ریگاو نیعتباری نه و چی یه له کۆمه لگه دا ؟

لێره دا ئهمه ویت ئهوهش بلیم که ئه و کاره ی نیستای (PDK) بۆ گۆرینی یاسا راگه یان دنیکی فریوکارانه یه، بۆیه مه بهسته که ئه وه نی یه گۆرینی یاسا ده ورو کاریگه ری نییه، به ئکو به پیچه وانه وه گۆرینی یاسا جدیترین و گه ورتین ههنگاو یه که ده بیته له راستای چاره سه ر کردنی کیشه کومه لایه تی یه کان و ههروه ها له راستای ئالوگۆر هینان به سه ر کومه لگادا و به ره و پیش بردنی ره وتی مه ده نیه تی کومه لگه و ئالوگۆر پیدانی داب و نه ریته کومه لایه تی یه کان و ره و نه ق دان به فکری پیشکه و تنخوازی. هه ربۆیه ش ههنگاوی پیشره و هه لوه شانده وه ی یاسا کانی احو ل شخصی و یاسا کانی عقوباتی عیرا قی دانانی یاسای مه ده نی له جیگایان که وه لام به خواستی خه لکی ئهم سه رده مه بداته وه. بیگومان هه ول و کۆشش و خه باتی ژنان و خه لکی رادی کالی پیویسته. واته گۆرینی یاسای (غسل العار) فشار و خه باتی تری بزوتنه وه ی ژنان و خه لکی رادی کالی پیویسته، تا ئهم ته د یله هه مه لایه نه بیته وه و مانای واقعی خۆی په ییدا بکات و گۆرینی یاسا کانی تری به شویندا بیت.

ههنگاوهکانی بهرگرتن به تیرۆری ژنان:

- 1- هه لوه شانده وه ی یاسای (غسل العار) که نیستا باس له ته عدیل کردنی کراوه و بریاری له سه ر دراوه. هه لوه شانده وه ی ئهم یاسایه به و مانایه ی که هیچ جوړه (عقوبه) یه که له سه ر سیکس دان نه ریت نه گه ره به ره زامه ندی هور دو و لا بو بیت.
- 2- ئه و که سه ی که به تاوانی سیکس و مه سه له ی شه ره ف تیرۆر ده کات وه که تاوانبار سه یر بکریته و سزای قورس وه رگریته.
- 3- لیکۆلینه وه ی ته و او یاسایی له و ناوه ند و جیگایه ی که تیرۆری تیدا ده کریته.
- 4- سزادانی توندی ئه و که س و ناوه ندانه ی که په یوه ندی یان به تیرۆر که وه هه یه یان هۆکاری یارمه تی ده ری ئهم تاوانه بوون.
- 5- راگه یان دنی خودی هه لوه شانده وه ی یاسا که له لایه ن لیبیر سراوانی تایبته ت به م مه سه له یه و ههروه ها له لایه ن گه و ره لیبیر سراوانی ده و له ته وه، بۆ نمونه سه رۆکی حکومه ت.
- 6- راگه یان دنی و بلا و کردنه وه ی هه مه لایه نه ی خودی یاسا که له ته و او ی گو قارو رۆژنامه کاندا و باس و ترویج دان له و باره یه وه، ههروه ها له ته و او ی جیگا و شوینه گشتی یه کان و قوتا بخانه وه مه لبه نده کانی راهینان و فیر کردنی لاوان و خویندکاران، به ستنی کۆرو سمینار له ئاستی به ربلا و دا بۆ کردنی ئهم مه سه له یه به عقل و هۆشیاری گشتی کۆمه ل.

20 / 9 / 2002